

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba

SSN Jarosław Matras (sprawozdawca)

w sprawie D. U.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu

w dniu 8 maja 2024 r.

z urzędu

w kwestii wznowienia postępowania kasacyjnego zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2023 r., I KK 269/22, o oddaleniu kasacji pełnomocnika oskarżycielki prywatnej jako oczywiście bezzasadnej,

p o s t a n o w i ł:

1. na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wznowić postępowanie kasacyjne;

2. uchylić postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2023 r., I KK 269/22 o oddaleniu jako oczywiście bezzasadnej kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżycielki prywatnej i kasację tę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej w postępowaniu kasacyjnym;

3. wydatkami postępowania wznowieniowego obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 15 lutego 2023 r., I KK 269/22, Sąd Najwyższy oddalił jako oczywiście bezzasadną kasację pełnomocnika oskarżycielki prywatnej, wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 29 listopada 2021 r., sygn. akt IV Ka 1037/21, zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu z dnia 14 czerwca 2021 r., sygn. akt VIII K 68/21.

W dniu 17 kwietnia 2024 r. (data prezentaty) do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo pełnomocnika oskarżycielki prywatnej, zatytułowane „*Wniosek o wznowienie postępowania kasacyjnego*”. W piśmie tym wskazano, że merytoryczną podstawą wznowienia postępowania kasacyjnego jest wystąpienie w sprawie kasacyjnej bezwzględnej przyczyny odwoławczej, polegającej na nienależytej obsadzie sądu poprzez branie udziału w wydaniu tego orzeczenia osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o KRS – M. S.

W piśmie wskazano także, że postanowieniem Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2024 r. w sprawie o sygnaturze III KO 117/23 Sąd Najwyższy wznowił postępowanie kasacyjne z uwagi na branie udziału w wydaniu orzeczenia osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o KRS.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do kwestii dopuszczalności wznowienia postępowania kasacyjnego, należało odwołać się do utrwalonego już w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądu, zgodnie z którym, dopuszczalne jest wznowienie postępowania kasacyjnego, którego efektem było postanowienie Sądu Najwyższego o oddaleniu kasacji (por. m.in. postanowienia SN: z dnia 14 czerwca 2023 r., II KO 73/22; z dnia 14 czerwca 2023 r. III KO 43/23; z dnia 21 czerwca 2023 r., V KO 30/22; z dnia 23 sierpnia 2023 r., II KO 75/23; z dnia 18 października 2023 r., I KO 33/23; z dnia 6 listopada 2023 r., I KO 56/23). Warto przypomnieć, że w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego w sprawie II KO 73/22 wnikliwie i przekonująco wskazano, dlaczego błędne jest stanowisko wyrażone w postanowieniu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2023 r., I KZP 17/22. Powielanie tej argumentacji jest niecelowe, dość jedynie trzeba, że Sąd

Najwyższy orzekający w tym składzie w całości ją podziela i przyjmuje za własną. Dodać trzeba, że w piśmiennictwie prawniczym pogląd wyrażony w postanowieniu w sprawie II KO 73/22 spotkał się z aprobatą, w przeciwieństwie do odmiennego poglądu wywiedzionego w postanowieniu Sądu Najwyższego w sprawie I KZP 17/22 (por. K. Lipiński, *Wznawianie postępowań zakończonych orzeczeniem nienależycie obsadzonego Sądu Najwyższego*, *Palestra* 2023, z. 12, s. 28-42; K. J. Leżak, *Wznowienie z urzędu postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego o oddaleniu kasacji w przypadku wadliwości w procedurze nominacji sędziego. Glosa do postanowienia składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – Izba Karna z dnia 23 marca 2023 r., I KZP 17/22*, *OSP* 2024, z. 4, s. 61-67).

W niniejszej sprawie na etapie postępowania kasacyjnego zaistniała sygnalizowana w piśmie pełnomocnika oskarżycielki prywatnej bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., w związku z czym niezbędne było wznowienie z urzędu postępowania kasacyjnego zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2023 r., I KK 269/22 o oddaleniu kasacji pełnomocnika oskarżycielki prywatnej jako oczywiście bezzasadnej. Rzecz jasna złożone przez pełnomocnika pismo nazwane „wnioskiem” należało traktować wyłącznie jako sygnalizację (art. 9 § 2 k.p.k.) rozważenia potrzeby wznowienia postępowania z urzędu, skoro tylko w tym trybie możliwym jest wznowienie postępowania z powodu uchybień stanowiących bezwzględne przyczyny odwoławcze z art. 439 § 1 k.p.k. (zob. np. postanowienia SN: z dnia 3 września 2020 r., V KO 57/20; z dnia 23 lutego 2022 r., III KZ 10/22).

Nie ma wątpliwości, że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3). Wynika to w sposób jednoznaczny z pkt 1 uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20. Jak to trafnie wywiedziono w szeregu orzeczeń Sądu Najwyższego wydanych po zapadnięciu tej uchwały, zachowuje ona moc obowiązującą, wiążąc wszystkie składy Sądu Najwyższego (art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1093 - dalej w tekście u. SN), a poglądu tego nie może zmienić fakt wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (zob. w tym przedmiocie postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21, z dnia 29 września 2021, V KZ 47/21

i z dnia 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22; uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22, OSNPiUS 2022, Nr 10, poz. 95; z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNK 2022, z. 6, poz. 22, a także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22 i z dnia 13 kwietnia 2023 r., III CB 6/23).

Z przedstawionego powyżej wyводу wynika w sposób oczywisty, że wydane przez Sąd Najwyższy, w składzie z udziałem sędziego M. S., orzeczenie dotknięte jest - z uwagi na tryb powołania wyżej wymienionego na urząd sędziego Sądu Najwyższego - bezwzględną przyczyną odwoławczą, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Już na zakończenie dodać trzeba, że co do tego sędziego istotne jest także stanowisko wyrażone w wyroku ETPCz z dnia 8 listopada 2021 r., w sprawie Dolińska – Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (skargi nr 49868/19 i 57511/19). W orzeczeniu tym Trybunał stwierdził, że nieprawidłowości w procesie nominacji sędziów do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (a do tej komórki organizacyjnej Sądu Najwyższego był pierwotnie powołany M. S.) naruszyły legitymację tej Izby w takim stopniu, że w następstwie z natury wadliwej procedury nominacji sędziów nie posiadała ona, i nadal nie posiada, atrybutów „sądu”, który jest „zgodny z prawem” w rozumieniu art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (EKPC). Sama istota przedmiotowego prawa została zatem naruszona (pkt 353) i w świetle powyższego oraz uwzględniając ogólną ocenę w ramach trzystopniowego testu przedstawionego w uzasadnieniu swojego wyroku, Trybunał stwierdził, że Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, która rozpatrywała sprawy skarżących, nie była „sądem ustanowionym ustawą” (pkt 354). Przyjęcie, że Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie jest sądem przewidzianym przez ustawę, musi skutkować stwierdzeniem, iż podjęcie czynności orzeczniczych w innej Izbie Sądu Najwyższego - Izbie Karnej przez sędziego Marka Siwka na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, nastąpiło bez dochowania wymogów określonych w art. 179 Konstytucji RP, a więc bez zachowania procedury przewidzianej dla ubiegania się o stanowisko w sądzie przewidzianym w Konstytucji RP. Trafnie wskazano w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2023 r., II KK 82/23, że Konstytucja RP nie przewiduje możliwości powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przez Pierwszego Prezesa Sądu, a akt nominacji Prezydenta RP na stanowisko sędziego dokonywany jest w ramach określonego konkursu, dotyczącego konkretnej Izby Sądu Najwyższego. Słusznie wskazano w tym postanowieniu, że osoba, która ubiegała się o stanowisko sędziego w danym sądzie, nie jest uprawniona do orzekania w innym rodzaju sądu, a akty nominacji na stanowiska w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych podejmowane były przez

Prezydenta RP wyłącznie w ramach konkursu na stanowiska w tej Izbie. Uwzględniając powyższe argumenty oraz mając na względzie opisany na wstępie, bezsporny fakt zaistnienia w postępowaniu kasacyjnym - zakończonym postanowieniem z dnia 15 lutego 2023 r. - nienależytej obsady Sądu Najwyższego, konieczne stało się wznowienie tego postępowania, uchylenie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2023 r., I KK 269/22, i przekazanie sprawy Sądowi Najwyższemu do ponownego rozpoznania, w którym niezbędne jest podjęcie czynności pozwalających na uniknięcie tożsamego, jak w dotychczasowym postępowaniu kasacyjnym, uchybienia.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak na wstępie.

[PGW]

[ms]